

HETI JELENTÉS – 25/52

Ellentmondó vélemény: nincs még vége Amerika egyeduralmának – [Teljes cikk](#)

Pål Røren, az Oslói Egyetemről egy tanulmányban ellentmond számos szakértőnek, akik úgy vélik, hogy a nemzetközi rendszer többpólusúvá válik. Szerinte a jelenlegi polaritást legjobban a katonai képességeken keresztül lehet mérni, ez pedig egyelőre unipolaritást mutat. Ugyanakkor nem zárja ki egy bipoláris világ kialakulását, amennyiben Kína megtartja hihetetlen erősödését, de a többpólusú világot továbbra is elveti.

Címkék: [bipolaritás](#) | [multipoláris világrend](#) | [unipolaritás](#)

A blokkosodáson nehéz nyerni, de könnyű veszíteni – [Teljes cikk](#)

Világszerte erősödnek a blokkosodási törekvések, amelyek között egyre gyakrabban jelennek meg a Kínáról való leválás forgatókönyvei. Ezek kedvezőtlen gazdasági hatásai jól számszerűsíthetők, az Európai Unió például még egy optimistább becslés szerint is a gazdasági teljesítményének a 0,6 százalékát veszítené el, ami több mint Horvátország éves GDP-je. A blokkosodásnak tehát hosszú távú nyertese nincs, a kérdés csupán az, hogy ki veszít vele többet.

Címkék: [blokkosodás](#) | [multipoláris világrend](#) | [OECD](#) | [versenyképesség](#)

Nem sokan akarnak Macronnal közösködni – [Teljes cikk](#)

Miután Macron pártja 2022-ben elveszítette parlamenti többségét, érthető, hogy most, a Nemzetgyűlés feloszlata után egy centrista tömb összekovácsolásával akarja újra megszerezni azt. Az elnök gyakorlatilag minden olyan pártot felkeres, amely a Le Pen-vonaltól kicsit is balra áll, a szocialistákkal kezdve a zöldeken át egészen a Republikánusok pártjáig, ám eddig mindenki visszautasította, hogy bármilyen formában koalícióra lépjen a pártjával. Utóbbiak vezetője egyenesen kijelentette: szó sem lehet együttműködésről azokkal, akik tönkretették Franciaországot. A kisebb baloldali pártok pedig azt üzenték: készülnek ugyan valamilyen közös lista kialakításával, de az biztos, hogy a Macron-féle szövetség nem lesz benne.

Címkék: [Emmanuel Macron](#) | [francia kormány](#) | [Marine Le Pen](#)

Brüsszel odacsapott Kínának: szintet lép a kereskedelmi háború – [Teljes cikk](#)

Az Európai Bizottság bejelentette, hogy a vártnál nagyobb mértékben fogja emelni az elektromos járművek behozatalára kivetett vámokat, így július 4-től akár 38,1 százalékos vámokat is elrendelhetnek. A lépés nagyban befolyásolhatja Ursula von der Leyen esélyeit, aki a második ciklusára pályázik. Maradásához Emmanuel Macron francia elnök és Olaf Scholz német kancellár támogatására is szüksége lesz, utóbbi viszont nem támogatja a vámemelést. Az európai autóipar vezető vállalatai aggódalmuknak adtak hangot, és kiemelték, a szabad piaci verseny, nem pedig a protekcionizmus szolgálja a versenyképesség növekedését.

Címkék: [európai autóipar](#) | [kínai elektromos jármű](#) | [protekcionizmus](#) | [szubvencióellenes vizsgálat](#)

Amerika és Kína elkerülheti a totális háborút? – [Teljes cikk](#)

A Thuküdidész csapdájának elmélete szerint Kína felemelkedése és az USA dominanciája elkerülhetetlenül konfliktusba fog torkollni. A témából bestseller könyvet író Graham Allison politológusprofesszor még márciusban Pekingbe utazott, ahol Hszi Csin-ping kínai elnök és külügyminisztere személyesen fogadták. Most egy interjúban mesélt a tapasztalatairól. Allison szerint az elnök elkötelezett amellett, hogy újra nagygyá tegye Kínát, és mindezt még a hivatali ideje alatt. Bár a Thuküdidész-csapda dinamikája továbbra is fennáll, a legújabb „trendvonalak” megváltoztathatják a jelenlegi pályát, és egy konstruktívabb kapcsolat felé terelhetik azt. A Biden–Hszi találkozó, a történelmi tanulságok levonása és a vezetők bölcs döntései segíthetnek elkerülni a háborút. A megbékülés akadálya főként a két nagyhatalom politikai rendszerének különbsége – például a kínaiak könnyebben tartják magukat a megbeszéltekhez – és a kínai–orosz közeledés.

Címkék: [gazdasági háború](#) | [geopolitikai átrendeződés](#) | [hatalmi versengések](#) | [nagyhatalmak](#)

Tudós nő, aki Mexikót vezeti – [Teljes cikk](#)

Claudia Sheinbaum, Mexikó frissen megválasztott elnöke az első nő és tudós, aki vezetheti az országot, de egész Latin-Amerikában is az elsőnek számít. Bár egyesek attól tartanak, hogy elődje, Andrés Manuel López Obrador befolyása alatt marad, Sheinbaum tudományos háttere reményeket kelt a független döntéshozatalra. Elnöksége alatt folytatni kívánja az előző kormányzat nagyszabású fejlesztési terveit, különös tekintettel az ország déli részének gazdasági fejlődésére, miközben külön hangsúlyt fektet a nőkkal szembeni erőszak elleni küzdelemre.

Címkék: [Claudia Sheinbaum](#) | [Mexikó](#) | [választások](#)

Már a Brent sem a régi: az amerikai palaolaj felült a globális olajpiac trónjára – [Teljes cikk](#)

Az amerikai olaj domináns szereplővé vált a globális olajpiacon, miután az S&P Global Platts árjelentő szolgáltatása tavaly májusban beépítette a texasi palaolajmezőkről származó WTI Midland kőolajtípust a Brent olaj árának egyik legfontosabb elemét jelentő „Dated Brent” referenciaértékbe. Bár a Dated Brent eddig csak északi-tengeri olajat tartalmazott, az amerikai olaj felvétele óta eltelt idő több mint felében már a WTI Midland határozta meg annak az árát. Ez a változás az északi-tengeri nyersolaj csökkenő kínálatának és az amerikai export felfutásának köszönhető, amelyet az orosz olajjal szembeni uniós szankciók is erősítettek. Az USA számára ez a stratégiai lépés a jövőbeli olajbevételek biztosítását és az árképzésben való nagyobb befolyását eredményezi, ami összhangban áll az Európába és Ázsiába irányuló rekordmértékű kőolajexportjával.

Címkék: [Brent](#) | [energiabiztonság](#) | [olajexport](#) | [USA](#)

Száheli csetepaté: Kína rendet tett – [Teljes cikk](#)

Benin egy vita miatt blokkolta Niger nyersolajexportját, amelyből az ország legfőbb bevétele származik. Ezzel a nigeri katonai junta uralma is veszélybe kerülhetett volna, ha Kína nem siet a helyzet rendezésére. Pekingnek számos érdeke fűződik a térséghez: a China National Petroleum Corporation (CNPC) már több mint 4,6 milliárd dollárt fektetett Niger olajiparába. Emellett Kína az itt található kiváló minőségű urán kibányászására is több projektet indított. Azzal, hogy a két ország vitáját rendezni tudta, Peking bebizonyította a Száhel-övezetben kiépült befolyásának erejét, és hogy képes megvédeni az itteni kereskedelmi érdekeit.

Címkék: [Afrika](#) | [Kína](#) | [nyersanyagok](#) | [Száhel-övezet](#)

A Fed kiváráásra játszik, még nem múlt el a veszély – [Teljes cikk](#)

A Federal Reserve nem változtatott az irányadó rátáján, de a szigorúbb monetáris politika globális hatásokkal jár: az USA magas hozamszintjei miatt a feltörekvő piacoknak és az eurózónának is fenn kell tartaniuk saját szigorúbb kamatkondícióikat a tőkekiáramlás elkerülése érdekében.

Címkék: [dollár](#) | [Fed](#) | [kamatdöntés](#) | [USA](#)

Zöldgazdaság

2

Nagy Márton: a túlzott protekcionizmus nem megoldás – [Teljes cikk](#)

Az Európai Bizottság nemrég hozta nyilvánosságra azt az intézkedéstervezetet, amely jelentős büntetővámokat vetne ki a Kínában gyártott elektromos járművekre. Nagy Márton nemzetgazdasági miniszter kijelentette, hogy a kormány nem ért egyet a kínai elektromosautó-gyártókat sújtó brutális európai büntetővámokkal, helyette inkább támogatni és segíteni kell, hogy az európai elektromosjármű-ipar versenyképessége globális szinten megerősödjön.

Címkék: [elektromos autók](#) | [protekcionizmus](#) | [vámok](#) | [versenyképesség](#)

Idén májusban helyezték üzembe a második legtöbb zöldautót hazánkban – [Teljes cikk](#)

Az elmúlt hónap is érdemi előrelépést hozott az elektromos gépjárművek hazai térnyerésében: a Belügyminisztérium nyilvántartása szerint májusban 2677 gépkocsit láttak el világoszöld hatósági jelzéssel Magyarországon, ennél magasabb havi adatot mindössze egyszer, idén márciusban mutatott a statisztika (2920 darabbal) – közölte az Energiaügyi Minisztérium.

Címkék: [elektromos autók](#) | [fenntarthatóság](#) | [zöldátállás](#)

Energiaár-kannibalizmus: mi áll a háttérben és mit lehet kezdeni vele? – [Teljes cikk](#)

Egyre gyakrabban fordul elő az energiaár-kannibalizmus jelensége Európában, azaz hogy a felborult kereslet-kínálati egyensúly miatt az energiaárak negatív tartományba esnek. Ezért főként a nap- és szélenergia-termelését okolják, ám a helyzet orvosolható lenne az energiahálózat és a tárolórendszerek fejlesztésével és bővítésével. Erre égető szükség van, hiszen a jelenség elriaszthatja a megújulóba való további beruházásokat. A nettó zéró kibocsátás 2050-ig történő eléréséhez 2030-ig meg kellene duplázni a távvezetékrendszerbe és a hozzá kapcsolódó infrastruktúrákba történő beruházásokat és növelni kellene a háztartási energiatároló rendszerek arányát a lakosság körében.

Címkék: [energiaárak](#) | [energiatermelés](#) | [zöldátállás](#) | [zöldenergia](#)

Egyetlen ábrán a napenergia-kapacitás versenye – [Teljes cikk](#)

Kína toronymagasan vezet, emellett uralja a napelemgyártást, a világ napelemellátási láncának pedig mintegy 80 százalékát tartja kézben. Nehéz ezzel versenyezni, az Európai Uniónak és az Egyesült Államoknak össze kell kapnia magát.

Címkék: [napenergia](#) | [naperőmű](#) | [zöldenergia](#)

G7: hazárdjáték az oroszok pénzével – [Teljes cikk](#)

Az olaszországi G7-es csúcs legnagyobb kérdése az volt, hogyan tudnak a tagok a zárolt orosz jegybanki vagyontól Ukrajnának összegeket utalni a háború folytatásához. Ott és akkor kompromisszumos javaslat született: az országok külön-külön adnak kölcsön Ukrajnának, laza hitel-szövetséget alkotva, és azt a zárolt vagyon nyereségéből törlesztik vissza. Az USA a legvégén szállna be a játékba, csak annyival járulva hozzá, amennyi még hiányzik az összegből. Elméletileg. Mert a gyakorlatban még mindig nem oldották meg a legnagyobb feladványt: ki vállalja a kölcsönfelvétel visszafizetési kockázatait? Mi történik, ha a belátható jövőben vissza kell adni Oroszországnak a zárolt összegeket?

Címkék: [G7](#) | [orosz zárolt vagyon](#) | [ukrajnai háború](#)

Egyre élesebb az oroszok véleménye a háború végéről – [Teljes cikk](#)

Egy orosz közvélemény-kutató havonta méri, miképp vélekedik a lakosság az ukrajnai konfliktusról. A friss adatok szerint az orosz–ukrán háború során a többség stabilan támogatja Putyin elnököt és az orosz fegyveres erők akcióit. A megkérdezettek fele várna a békét elérő tárgyalásokat, viszont 43 százalékuk támogatja a harcok folytatását, és az utóbbiak aránya az elmúlt hónapokban nőtt. A többség nem hajlandó engedményeket tenni Ukrajnának.

Címkék: [békejavaslat](#) | [Oroszország](#) | [ukrajnai háború](#)

Európa fegyverbe! De honnan lesz pénz az uniós hadseregre? – [Teljes cikk](#)

Az ukrajnai háború felébresztette az európai védelem szükségességét, és a megrémült országok vezetői hatalmas pénzeket költenek saját védelmi képességeik növelésére. Azonban ezek az intézkedések sokszor átgondolatlanok, és nem képesek valódi védelmet nyújtani Oroszországgal szemben. Bár az európai országok elkezdtek jelentős lépéseket tenni, például közös katonai programok indításával és a védelmi ipar fejlesztésével, a NATO-tól való függőség továbbra is nagy probléma. Az autonóm európai védelem elérése rendkívül nehéz feladat, amelyhez sokkal több forrásra és politikai elkötelezettségre van szükség.

Címkék: [európai védelem](#) | [fegyverkezés](#) | [hadiipar](#) | [hadsereg](#)

A segély káros lehet az egészségre – [Teljes cikk](#)

Az Egyesült Államokban 135 milliárd dollárt osztanak szét élelmiszersegélyként 42 millió kedvezményezett között, amivel az alacsony jövedelmű családoknak próbálnak segíteni. Havonta fejenként átlagosan 212 vagy háztartásonként 401 dollárt kapnak. A segélyben részesülők 48 százaléka 20 hónapig vagy még tovább marad a programban, ami nyilvánvaló romlás. 2001-ben még csak 17,3 millió rászorulóra 31 milliárdot költöttek. A segélyből leggyakrabban vásárolt termékek sorában az első helyen a Coca-Cola, a Sprite és más üdítőitalok állnak. De az első húszban is előkelő helyezést foglalnak el a cukorkák, a burgonyachipsek, a fagyasztott pizza, a fagyalt, a sütemények vagy más ultrafeldolgozott élelmiszerek.

Címkék: [élelmiszer](#) | [segély](#) | [USA](#)

A gép a barátunk, nem az ellenségünk – [Teljes cikk](#)

Bár a mesterséges intelligencia már megannyi feladatban felülmúlja az embert, még mindig jobbak vagyunk az empatikus kommunikáció, az irányítás, azaz a soft skillek terén. Az MI-eszközök lassan kikerülhetetlenek lesznek, mi pedig úgy hozhatjuk ki belőlük a legtöbbet, ha megtanulunk promptolni, azaz jól kérdezni. Ez a tudás elengedhetetlen lesz a jövőben valamilyen munkavállalónak.

Címkék: [ChatGPT](#) | [kreativitás](#) | [mesterséges intelligencia](#)

A kínai Comac a Boeing bukdácsolásán lépkedne felfelé – [Teljes cikk](#)

A kínai Commercial Aircraft Corporation, ismertebb nevén a Comac megháromszorozná a gyártási kapacitásait, hogy kielégítse az utasszállító repülőgépek iránti növekvő belföldi keresletet. Ez egyben válasz az amerikai óriás, a Boeing gépeinek folyamatos problémáira, azaz megérett a helyzet arra, hogy kitöltsön egy piaci űrt.

Címkék: [Boeing](#) | [Comac](#) | [Kína](#) | [repülőgyártás](#)

A digitális ikreké a jövő – [Teljes cikk](#)

A digitális ikrek (azaz egy termék virtuális mása, amely pontosan úgy viselkedik, mint az eredeti) technológiája forradalmi lehetőségeket rejt magában, az egészségügytől kezdve a mezőgazdaságon át a logisztikáig, az infrastruktúráig és még számos területen. E virtuális modellek valós időben érkező adatokból épülnek fel, tehát amint egy gép meghibásodik, az a virtuális másán is megjelenik. E technológia révén pontosabbá és hatékonyabbá válhat a betegellátás, a termények növekedésének nyomon követése, a szállítási útvonalak optimalizálása vagy éppen az épületek és utak karbantartása. A virtuális ikreknek köszönhetően nemcsak a költségek csökkennek, de nő a megbízhatóság és hozzájárul a fenntartható rendszerek kialakításához is.

Címkék: [egészségügy](#) | [infrastruktúra](#) | [mezőgazdaság](#)

A magyar uniós elnökség kiemelt figyelmet fordít majd a kohéziós politikára – [Teljes cikk](#)

A kohéziós politika, ezen belül is a demográfia kérdése az egyik fő prioritása lesz a júliusban kezdődő magyar uniós elnökségnek – mondta Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter kedden egy budapesti konferencián.

Címkék: [demográfia](#) | [integráció](#) | [magyar soros elnökség](#)

Nemzeti bajnokaink az MBH Makronóm Makroverzum konferencián – [Teljes cikk](#)

Számos olyan magyar vállalatot találhatunk, amely eredményesen ki tudott lépni a nemzetközi térbe és sikeresen megvetette a lábát a külpiacokon – ők a nemzeti bajnokaink. A Bálna Honvédelmi Központban rendezett MBH Makronóm Makroverzum konferencián a résztvevők arra keresték a választ, hogy miképp legyenek a magyar cégek, termékek és márkák a nemzetközi piacokon is versenyképesek, ismertek, keresettek.

Címkék: [kkv](#) | [magyar vállalatok](#) | [nemzeti bajnok](#) | [versenyképesség](#)

Magyarország befektetésre ajánlva – [Teljes cikk](#)

A Fitch döntésével megerősítette a magyar államadósság besorolását, és változatlanul befektetésre ajánlja. A hitelminősítő ezzel megfelelt a várakozásoknak, ugyanakkor az, hogy továbbra is fenntartja a negatív kilátását a besorolást illetően, jelzi a külső környezetben rejlő kockázatokat.

Címkék: [Fitch Ratings](#) | [Magyarország](#) | [Makronóm Intézet](#)

KÍNA VALÓS ALTERNATÍVÁT KÍNÁL A NYUGATI HITELEZÉSSSEL SZEMBEN

A Nyugat régi, megszokott hitelezési intézményei előtt hatalmas kihívások tornyosulnak. Kína ugyanis mára egy rendszerszintű alternatívát kínál a nyugati infrastruktúrával és fejlesztési kezdeményezésekkel szemben. Peking a világ legnagyobb hitelezőjévé vált, és az is hozzátartozik a vonzerejéhez, hogy nem ír elő politikai és gazdasági reformokat. A Nyugat érzékelte a kihívást, és igyekszik megtartani a globális befolyását, ám ez egyre nehezebb feladat. A nemzetközi hitelezési gyakorlat azonban egyre súlyosabb terheket ró a legszegényebb országokra, függetlenül attól, hogy a kitől kapnak finanszírozást.

A jelenlegi nemzetközi hitelezési rendszert a Nyugat irányítja

A nyugati pénzügyi rendszer alapjait az 1944-es Bretton Woods-i konferencián fektették le. Létrehozták a Nemzetközi Valutaalapot (International Monetary Fund, IMF), hogy biztosítsa a nemzetközi monetáris rendszer stabilitását, és szakpolitikai tanácsokat, valamint pénzügyi segítséget nyújtson a válságban lévő országoknak. „Testvérszervezete”, a Világbank (World Bank) inkább a hosszú távú segítségnyújtásra fekteti a hangsúlyt kölcsönök és támogatások révén, főként a fejlődő országok infrastruktúrájának támogatására és a szegénység csökkentésére. **Úgy az IMF-ben, mint a Világbankban a nyugati országok felülreprezentáltak az igazgatótanácsokban és a szavazási rendszerükben.** Ezen szervezetekhez kapcsolhatunk számos más, szintén nyugati dominanciájú multilaterális fejlesztési bankot, intézményt és kormányzati kezdeményezést, valamint a magánbankok is kiemelkedő szerepet játszanak a nyugati gazdasági érdekek előmozdításában.

Kína rendszerszintű alternatívát próbál nyújtani

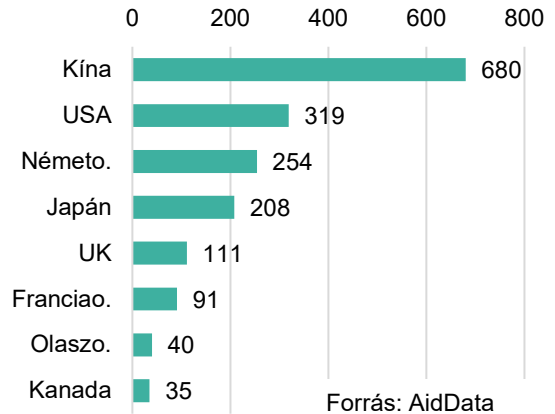
Gazdasága növekedésével Kína szerepe bővült az olyan multilaterális pénzügyi intézményekben, mint az IMF és a Világbank. Peking azonban továbbra is kritizálja a jelenlegi globális adósságirányítási rendszert, amelyet a Nyugat „Párizsi Klub–IMF–Világbank” struktúrája ural, és úgy döntött, hogy a saját útját választja a gazdasági befolyásának globális kiterjesztésére. **A kínai államkapitalizmus főként a 2010-es évek óta kínál valós alternatívát a nyugati infrastruktúrával és fejlesztési kezdeményezésekkel szemben.** Képesek olyan mértékű projektek finanszírozását és építését elősegíteni, amelyek vetekednek a Nyugatéval. **Ezenkívül a segítségnyújtáshoz Peking a Nyugattal ellentétben nem ír elő politikai és gazdasági reformokat.**

Ez a megközelítés jelentős sikerekkel járt. **Kína 2017 óta a világ legnagyobb hitelezőjévé vált, és többet hitelez, mint az IMF, a Világbank és a Párizsi Klub együttvéve.** Az [AidData jelentése szerint](#) Peking az ezredforduló óta több mint 1300 milliárd dollár kölcsönt nyújtott hidak, kikötők és autópályák építésének finanszírozására, amivel több mint 2000 milliárd dollárnyi [szerződést generáltak](#). Ebből az összegből csak az Egy övezet, egy út (Belt and Road, BRI) projekt 2014 és 2021 közötti időszaka során **680 milliárd dollár áramlott a fejlődő országokba, ami több mint kétszerese annak az összegnek, amit az USA fizetett ki ez idő alatt (1. ábra).** Peking körülbelül 21 ezer infrastrukturális projekt felépítését támogatja szerte a világon, a világgazdaságra gyakorolt hatásai miatt ezt az elemzők gyakran a második világháború utáni [Marshall-tervhez hasonlítják](#).

Fontos megjegyezni viszont, hogy Kína a hiteleinek 80 százalékát pénzügyi nehézségekkel küzdő államoknak nyújtotta. **Míg 1990-ben még a nyugati országok kötötték az afrikai infrastruktúra-építési szerződések 85 százalékát, a 2007–2020 közötti időszakban a kínai szervezetek már több mint kétszer annyi kölcsönt nyújtottak a szubszaharai térségben, mint az Egyesült**

Államok, Németország, Japán és Franciaország bankjai együttesen. 2020-ban az 50 millió dollárnál drágább afrikai infrastrukturális projektek 31 százaléka kínai szervezetekhez volt köthető, szemben a 2013-as 12 százalékkal. Eközben a Nyugat hozzájárulása az afrikai projektekhez 37-ről 12 százalékra csökkent. Kína Pakisztánban és Bangladesben is jelentős beruházásokat valósít meg, többek között a 62 milliárd dollárosra becsült [Kína–Pakisztán Gazdasági Folyosót](#) is. Ezt nem sokkal megelőzően a Nemzetközi Valutaalap (IMF) is 3 milliárd dolláros [kölcsönt hagyott jóvá](#) Pakisztánnak, megmentve az adósságszolgálatát. Banglades tavaly [októberben avatta fel](#) a BRI-hez kapcsolódó 82 kilométeres Padma-hidat, majd hetekkel később 395 millió dolláros [kölcsönt kapott az EU-tól](#). Srí Lanka a tavalyi év végén szinte egy időben [kötött adósságmegállapodást](#) Kínával, és az USA-tól vett fel 553 millió dolláros kölcsönt a [colombói kikötő építéséhez](#). **Látni lehet tehát, hogy a kínai hitelezés már nem csak Afrikában jelent valós alternatívát.**

1. ábra: Pénzáramlások forrása a fejlődő országokba, 2014–2021 között, milliárd dollárban

A számos siker ellenére Peking programja nem halad akadálytalanul. A kínai hitelek kamata általában [2 százalék](#) – szemben a Világbank kedvezményes kölcsöneinek 1,54 százalékaival –, és [2018 óta nőttek](#) a késedelmes törlesztések büntetései, mivel az ázsiai nagyhatalom bizonyos esetekben közel háromszorosára, 3-ról 8,7 százalékra emelte a késedelmi kamatokat. Ennek ellenére a legtöbb BRI-partnerország továbbra is [pozitívan ítéli meg](#) Kína projektjeit.

Kína nem állt meg a bilaterális megállapodások megkötésénél, és nemzetközi pénzügyi szervezetek széles hálózatát építette ki, amelyekkel a befolyását tovább tudta növelni. Az Új Fejlesztési Bankot (New Development Bank, NDB) 2015-ben Sanghajban hozták létre, amely [a dedolarizációs törekvések zászlóshajójaként](#) igyekszik ösztönözni a renminbiben történő tranzakciókat, elsősorban a BRICS-tagországok között. Kína legnagyobb multilaterális projektje a 2016-ban létrehozott Ázsiai Infrastrukturális Beruházási Bank (Asian Infrastructure Investment Bank, AIIB), amely 109 tagországával főként az infrastruktúra, a közlekedési útvonalak, az energia és az információs hálózatok hitelezésére összpontosít. Bár az AIIB-ben más országoknak, köztük például Németországnak is van némi befolyása, a bankot Kína uralja. Már a kezdetektől számos állam érdeklődött az AIIB iránt, Washingtonnak pedig minden igyekezete ellenére sem sikerült lebeszélnie őket a csatlakozásról. Az USA a szintén 2016-ban alakult Transz-csendes-óceáni partnerség (Trans-Pacific Partnership, TPP) segítségével próbálta ellensúlyozni az AIIB-t, azonban az 2017-ben Donald Trump elnöksége alatt kilépett a szervezetről, így a projekt elvesztette eredeti célját.

A Nyugat nem hagyja válasz nélkül Peking terjeszkedését

Természetesen az Egyesült Államok és a Nyugat is reagál a kihívásokra. A kínai Egy övezet, egy út alternatívájaként az USA 2018-ban elfogadta a BUILD törvényt, 2022-ben a Globális Infrastruktúra- és Beruházási Partnerséget (PGII), az EU pedig 2021-ben előterjesztette Global Gateway programját, de ezek közül egyik sem vált életképpé. **Egyedül már csak a nyugati hitelezés magját jelentő Világbank és az IMF tudja felvenni a versenyt:** az AIIB 100 milliárd dolláros alapja még mindig eltölpül az IMF 800 milliárdos mobilizációs kapacitásához képest – bár ebből csak [149 milliárdnyi hitel van kihelyezve](#) –, a Világbank szubszaharai afrikai országoknak nyújtott hitelei pedig az utóbbi 4 évben 90 százalékos növekedés mellett [49 milliárd dollárra emelkedtek](#).

A nemzetközi hitelezés ellentmondásos a nagyhatalmi vetélkedéstől függetlenül

Mind a Nyugat, mind Kína gazdasági hitelezési és infrastrukturális gyakorlatát erős szakmai és politikai kritika éri. **A Nyugat hitelfeltételei gyakran súlyos életszínvonal-csökkenést okoznak a**

MAKRONÓM HETI ELEMZÉS

2024. 06. 20. / 25. hét

helyi lakosságnak, és elfojtják a gazdasági fejlődést. António Guterres ENSZ-főtitkár szerint az IMF és a Világbank a gazdagabb országokat [a szegényebbek rovására támogatja](#). **A kínai projekteket ezzel szemben azért bírálták, mert túlnyomórészt kínai vállalatokat és munkavállalókat alkalmaznak.** A BRI-ügyleteket – főként a nyugati szakértők – a finanszírozás és a végrehajtás átláthatatlansága miatt kritizálják, és hogy a hitelek visszafizetésével küszködő országok kénytelenek feladni az exportbevételeik autonómiáját.

Az ENSZ szerint **a fejlődő országok nagyszabású beruházásainál [4000 milliárd dollár a finanszírozási hiány](#).** Ugyanakkor 2022-re a fejlődő országok külföldi adósságállománya elérte a 11 400 milliárd dollárt, ami a duplája a tíz évvel ezelőttinek. A fejlett országok átlagosan a bevételük 3,5 százalékát fordítják adósságszolgálatra, szemben a legkevésbé fejlettek bevételének 14 százalékával. A hitelezési problémák súlyosbodását jelzi, hogy **míg 2015-ben az alacsony jövedelmű országok mintegy 30 százalékát fenyegette súlyosan vagy már benne is volt az adósságváltásban, mára ez az arány elérte a 60 százalékot.**

Számos fejlődő országnak összetett kihívásokkal kell szembenéznie, és a befektetéseket tekintik lehetséges gyógyírként. Sokan javasolják, hogy **az összes érintett fél hatékonyabb pénzfelhasználást érhetne el, ha elismernék, és jobban összehangolnák a nyugati és kínai gazdasági érdekeket az országban.** A rendszerben más alternatívák is feltűnnek, például tavaly az Arab Koordinációs Csoport 50 milliárd dollárt [ígért az afrikai fejlesztésekre](#). Ennek ellenére Kína az egyedüli tényleges kihívója a Nyugat kiépített hitelezési és infrastruktúra-fejlesztési hálózatainak. Ez **a rivalizálás, valamint a fejlődő országok egyre nagyobb nyomásgyakorlása elindította a párbeszédet a nyolc évtizedes pénzügyi rendszer [lassú megreformálásáról](#),** ami főként a hitelezési eszközöket, a különleges lehívási jogok (Special Drawing Rights, SDR) kibocsátását, az adósságváltás kezelését és a döntéshozatalt érinti. **A párbeszéd azonban önmagában nem elég, a Nyugatnak pedig fel kell vennie a tempót, ha továbbra is kézben akarja tartani a globális finanszírozást.**

IA MAKRONÓM INTÉZETRŐL

A Makronóm Intézet 2020-ban azért jött létre, hogy a patrióta és pragmatikus gazdaságpolitikai szemlélet kiterjesztésének motorja legyen, a magyar gazdaság fejlődése iránt elkötelezett kutatóknak és kutatásoknak otthont, megjelenési felületet biztosítson.

A gazdaság működéséről, pillanatnyi állapotáról minden korábbinál több és részletesebb adat áll rendelkezésünkre. Ez lehetővé teszi, hogy a múltbeli történéseket megértsük, a jelenben pontos képet alkossunk a nemzetgazdaságról és megértsük a hazai, valamint nemzetközi fejlődési irányokat. Hisszük, hogy az adatok elemzése csak akkor vezet az igazság közelébe, ha részrehajlás nélkül, de nem cél- és érzelemmentesen tekintünk az eredményekre.

A Makronóm Intézet feladatának tekinti a hazai gazdaságpolitika eredményeinek közérthető formában történő bemutatását, annak céljait az adat- és értékalapú elemzés módszereivel kívánja támogatni.